

Θέματα γραπτών ανακεφαλαιωτικών εξετάσεων περιόδου Μαΐου- Ιουνίου 2007

Τάξη: Α΄

Μάθημα: **Νέα Ελληνική Γλώσσα**

Εισηγητές: Παπαευθυμίου Γ., Βλαχώνη Μ., Ντίνου Ε., Μάνου Ε.

A. ΚΕΙΜΕΝΟ:

Μια χαρούμενη συντροφιά από αγόρια και κορίτσια παίζουν στην ακροθαλασσιά μια όμορφη καλοκαιρινή μέρα. Ένα αγόρι, ο Παύλος, κουβαλάει μέσα σ'ένα δίχτυ μερικά όστρακα που ψάρεψε κάνοντας βουτιές και τ'απλώνει μπροστά στους φίλους του. Ένα κορίτσι, η Λήδα, μόλις τα βλέπει, αναφωνεί: « Τι όμορφα που είναι, κοιτάζτε τι ωραία σχήματα που έχουν και τι χρώματα! Ρόδινα, μοβ, κίτρινα, λευκά. Θα μου δώσεις μερικά, Παύλο, να στολίσω το γραφείο μου;» η Αλίκη διαφωνεί: «Όχι, να μαζέψουμε κι άλλα να τα πάμε στη μητέρα. Θα μας κάνει ένα υπέροχο ριζότο το βράδυ με θαλασσινά». Ο Γιώργος πάλι έχει ένα απ'αυτά στο χέρι του και το περιεργάζεται: «Κοιτάζτε τι τέλειο σχήμα που έχει! Σαν να το σχεδίασε κάποιος με γεωμετρικά όργανα. Εγώ θα 'θελα να σπουδάσω, για να καταλάβω πώς η φύση δημιουργεί τόσο τέλειες μορφές».

Κάθε παιδί εκφράζει μια διαφορετική στάση μπροστά στα όστρακα που είναι απλωμένα πάνω στη χρυσή άμμο. Αν θέλαμε να δώσουμε ένα όνομα στις διαφορετικές αυτές απόψεις, θα λέγαμε ότι η Λήδα έχει κλίση καλλιτεχνική, θα μπορούσε να γίνει καλλιτέχνιδα. Η στάση της μπροστά στις όμορφες αχιβάδες είναι αισθητική, γιατί ενδιαφέρεται πιο πολύ για το ωραίο. Η Αλίκη, όμως, που θέλει να δει τα όστρακα να γίνονται ένα νόστιμο ριζότο, είναι φύση πρακτική, σκέφτεται μόνο τη χρησιμότητα. Ο Γιώργος πάλι, που θέλει να μελετήσει τα όστρακα για να καταλάβει πώς πήραν αυτή τη μορφή, εκφράζει μια στάση που μπορούμε να την ονομάσουμε γνωστική ή θεωρητική. Η Λήδα θα μπορούσε να γίνει ζωγράφος, η Αλίκη έμπορος, ο Γιώργος επιστήμονας, φυσιοδίφης. Σε καθέναν από τους τρεις υπερισχύει μια ικανότητα. Όλοι μας, όμως, διαθέτουμε και τις τρεις αυτές ικανότητες του πνεύματος. Όλοι μας μπορούμε να αισθανθούμε το ωραίο, να θαυμάσουμε ένα φλογερό ηλιοβασίλεμα, ένα ωραίο τοπίο, ένα γοητευτικό πρόσωπο. Και φυσικά, όλοι μπορούμε να απολαύσουμε μια όμορφη ζωγραφιά, ένα γλυπτό, δηλαδή ένα έργο τέχνης.

Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα, στο *Ανιχνεύοντας το Σήμερα*
προετοιμάζουμε το *Αύριο*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2001

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Ποια πλευρά του χαρακτήρα και των ενδιαφερόντων των παιδιών αποκαλύπτεται μέσα απ' την ιδέα που κάθε ένα έχει για τη χρηστικότητα του ευρήματός του;

(2,5 μον.)

2. Ποια η δομή της 2^{ης} παραγράφου; Να δώσετε το περιεχόμενο της ίδιας παραγράφου με ένα σύντομο πλαγιότιτλο.

(2,5 μον.)

3. α) «ένα αγόρι, ο Παύλος, κουβαλάει μέσα σ' ένα δίχτυ μερικά όστρακα»: α) να αναγνωριστεί η πρόταση ως προς τη δομή, β) να μετατραπεί στα άλλα είδη.

(1,5 μον.)

β) Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: ο Παύλος, του πνεύματος, γοητευτικό, ζωγράφος.

(1 μον.)

4. α) Να γράψετε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου: ενδιαφέρεται, τέλειο, διαφορετική, νόστιμο, διαφωνεί, στολίζω.

(1,5 μον.)

β) Να σχηματίσετε επίθετα από τις λέξεις:
επιστήμονας, φύση, άμμο, μπροστά.

(1 μον.)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ:

(10 μον.)

«Συμμετείχατε σε μια δημιουργική δραστηριότητα που σας άρεσε και σας συγκίνησε ιδιαίτερα. Γράψτε ένα αφηγηματικό κείμενο δύο παραγράφων στο οποίο θα παρουσιάζετε τι έγινε στη δραστηριότητα αυτή και θα εξηγείτε στους συμμαθητές σας τους λόγους για τους οποίους σας ενθουσίασε».

Λαμία 25-5-07

Ο Διευθυντής

Οι εισηγητές